

INHOUD

I

De sjah van Blabla 9

II

De Postbus 21

III

Het Saaimeer 33

IV

Een hoop ge-Mier en ge-Maar 45

V

Over Guppy's en Tsjoepwalla's 57

VI

De Spion vertelt 69

VII

Naar de Schemerstrook 81

VIII

De Schaduwsoldaten 93

IX

Het Zwarte Schip 105

X

Haroens wens 117

XI

Prinses Batsjiet 133

XII

Is dit het werk van de Walrus? 147

Over de namen in dit boek 159

Zembla, Zenda en Atlantis –
Allemaal dromen waar een land is,
Feeënrijken waar 't riskant is.
Als ik zwerf tot waar geen strand is,
Reis dan mee in 't boek dat van mijn hand is.

I

De Sjah van Blabla

Er was in het land Alifba eens een stad die zo somber was, zo verschrikkelijk somber, zo rampzalig somber dat zij haar naam niet meer wist. Deze sombere stad lag aan een trieste zee vol sipvis die zo belabberd te eten was dat de mensen er zelfs bij een blauwe lucht zwartgallig van boerden.

In het noorden van die stad stonden geweldige fabrieken waar ze (zegt men) zowaar somberheid maakten, inpakten en over de hele wereld verzonden – waar de mensen er nooit genoeg van leken te krijgen. De schoorstenen van deze somberheidsfabrieken braakten een zwarte rook uit die als onheilstijding boven de stad hing.

En helemaal midden in die stad, achter een oude wijk met vervallen huizen die eruitzagen als gebroken harten, woonde een vrolijke jongen die Haroen heette; het enig kind van verhalenverteller Rasjied Chaliefa, die overal in de trieste wereldstad bekend stond om zijn opgewekte humeur en die vanwege zijn eeuwigdurende stroom lange, korte, sterke en omslachtige verhalen niet één, maar twee bijnamen had. Voor zijn bewonderaars was hij de Man met de Zeeën van Ideeën, zat hij net zo boordevol vrolijke verhalen als er sipvis in de zee zat; maar voor zijn jaloerse concurrenten was hij de Sjah van Blabla. Voor zijn vrouw Soraja was Rasjied al vele jaren de liefhebbendste echtgenoot die je je maar kunt wensen, en al die jaren groeide Haroen op in een huis dat, in plaats van ellende en kwaai gezichten, zijn vaders spontane lach en zijn moeders lieflijke stem kende, waarmee ze een lied zong.

Toen ging er iets mis. (Misschien kroop de somberheid van de stad eindelijk door hun ramen naar binnen.)

Op de dag dat Soraja, alsof iemand een schakelaar had omge-

draaid, halverwege een regel ophield met zingen, vermoedde Haroen dat er moeilijkheden op til waren. Maar hij had geen idee hoeveel.

Rasjied Chaliefa had het zo druk met het verzinnen en vertellen van verhalen dat hij niet eens merkte dat Soraja niet meer zong; en dat maakte de zaak er waarschijnlijk niet beter op. Maar Rasjied was nu eenmaal een drukbezet mens, werd altijd en overal gevraagd, hij was de Man met de Zeeën van Ideeën, de beroemde Sjah van Blabla. En door al die repetities en optredens stond Rasjied zo vaak op het toneel dat hij geen idee meer had van de situatie thuis. Hij rende verhalen vertellend door stad en land, terwijl thuis het gezicht van Soraja betrok en haar ogen bliksemde en de bui ieder ogenblik kon losbarsten.

Haroen ging als het maar even kon met zijn vader mee, want de man was een kunstenaar in zijn vak, dat viel niet te ontkennen. Het kwam wel voor dat hij in een doodlopende steeg met haveloze kinderen en tandeloze ouwetjes die opeengepakt in het stof hurkten, op een geïmproviseerd podiumpje klom; en als hij eenmaal op dreef was stonden zelfs de vele rondzwerfende koeien van de stad stil om hun oren te spitsen en kletsten de aapjes instemmend van de daken en deden de papegaaien in de bomen zijn stem na.

Haroen zag zijn vader vaak als een soort jongleur, want wat hij vertelde waren eigenlijk een heleboel verschillende verhalen die hij allemaal door elkaar gooide; en Rasjied hield ze in een soort draaiende werfelende beweging aan de gang en vergiste zich nooit.

Waar kwamen al die verhalen vandaan? Het leek wel of Rasjied alleen maar met een dikke rode glimlach zijn mond hoefde open te doen of daar floepte weer een gloednieuw, lang verhaal te voorschijn, compleet met toverkunsten, verliefdheden, prinsessen, gemene ooms, dikke tantes, besnorde boeven met een geelgeruite broek aan, bizarre locaties, lafaards, helden, gevechten en een stuk of wat pakkende wijsjes om mee te neuriën. 'Alles komt ergens vandaan,' redeneerde Haroen. 'Dan kunnen deze verhalen toch niet zomaar uit de lucht komen vallen...?'

Maar als hij deze uiterst belangrijke vraag aan zijn vader voorlegde, kneep de Sjah van Blabla zijn (om de waarheid te zeggen) ietwat uitpuilende ogen tot een spleetje, klopte zich op zijn bibberbuik en stopte onder het maken van dwaze drinkgeluiden – *klok klok klok* – een duim in zijn mond. Haroen vond het vreselijk als zijn vader zo deed. ‘Nee, zeg het nou, waar komen ze echt vandaan?’ wilde hij per se weten, en dan trok Rasjied geheimzinnig een paar keer zijn wenkbrauwen op en stak tien kromme heksenvingers in de lucht.

‘Uit de grote Verhalenzee,’ was zijn antwoord. ‘Ik drink een groot glas warm Verhalenwater en daarna loop ik over van energie.’

Haroen vond het een hoogst ergerlijke bewering. ‘Waar bewaar je al dat warme water dan?’ bracht hij er slim tegen in. ‘In warmwaterkruiken zeker. Nou, ik heb nog nooit zo’n ding gezien.’

‘Het komt uit een onzichtbare Kraan die door een Watergeest is aangelegd,’ zei Rasjied met een stalen gezicht. ‘Het is alleen voor abonnees.’

‘En hoe word je dat?’

‘O,’ zei de Sjah van Blabla, ‘dat is veel Te Ingewikkeld om Eén Twee Drie Uit te Leggen.’

‘En trouwens,’ zei Haroen mopperig, ‘zo’n Watergeest heb ik ook nog nooit gezien.’ Rasjied haalde zijn schouders op. ‘Je staat ook niet op tijd op om de melkboer te zien,’ bracht hij naar voren, ‘maar de melk wil je best drinken. Dus stop alsjeblieft met dat ge-Mier en ge-Maar en wees blij dat je verhalen hoort die je leuk vindt.’ En dat was dat.

Behalve dat Haroen op een dag één vraag te veel stelde, en toen brak de hel los.

De familie Chaliefa woonde op de benedenverdieping van een klein huis met roze gepleisterde muren, lindegroene ramen en blauwgeverfde balkons met krullerig ijzerwerk, hetgeen er (in Haroens ogen) allemaal toe bijdroeg dat het meer op een taart leek dan op een huis. Het was geen sjiek huis, lang niet zo sjiek als de wolken-

krabbers waarin de superrijken woonden; maar ook weer niet zo bescheiden als de huizen van de armen. De armen woonden in bouwvallige hutten van oude kartonnen dozen en stukken plastic die van wanhoop aan elkaar hingen. En dan had je nog de superarmen, die helemaal geen huis hadden, maar op stoepen sliepen en in portieken van winkels, en die daarvoor aan de plaatselijke gangsters nog huur moesten betalen ook. Dus eigenlijk had Haroen nog geluk; maar geluk heeft de gewoonte je zonder enige waarschuwing in de steek te laten. Zo ben je onder een gelukkig gesternte geboren, of het is al een vallende ster.

De meeste mensen in de sombere stad hadden een groot gezin; maar de arme kinderen werden ziek en stierven van de honger, terwijl de rijke kinderen te veel aten en ruzie maakten om het geld van hun ouders. Toch wilde Haroen weten waarom zijn ouders niet méér kinderen hadden, maar het enige antwoord dat Rasjied hem ooit gaf was een antwoord van niets:

‘Jij hebt meer in je mars, Haroen Chaliefa mijn zoon, dan je op het eerste gezicht zou zeggen.’

Wat had dat nu weer te betekenen? ‘We hebben al het kindermateriaal dat we hadden gekregen voor jou gebruikt,’ legde Rasjied uit. ‘Het zit er allemaal in, genoeg voor zo’n vier of vijf kinderen. Ja, mannetje, je hebt meer in je mars dan je zou zeggen.’

Voor Rasjied Chaliefa, die nooit de kortste weg zou nemen als hij ook een langere kronkelweg kon bewandelen, was een rechtstreeks antwoord meer dan hij kon opbrengen. Soraja had een eenvoudiger antwoord. ‘We hebben het geprobeerd,’ zei ze somber. ‘Dat kindergedoe is niet zo eenvoudig. Denk maar eens aan die arme familie Sengoepta.’

De familie Sengoepta woonde boven. Meneer Sengoepta was kantoorbediende bij de gemeente en hij was even bonestaak-mager en zeurderig en krenterig als zijn vrouw Onieta vrijgevig en luidruchtig en drilpudding-dik was. Ze hadden geen kinderen, en het gevolg was dat Onieta Sengoepta meer aandacht aan Haroen schonk dan hij eigenlijk wel leuk vond. Ze bracht hem snoep (en

dat was prima), en maakte zijn haar door de war (en dat was maar niks), en als ze haar armen om hem heen sloeg leek het tot zijn niet-geringe schrik of haar vlees als een grote waterval om hem heen viel.

Meneer Sengoepa deed of hij Haroen niet zag maar zat altijd met Soraja te praten, en Haroen vond dat maar niets, vooral omdat die kerel als hij dacht dat Haroen niet luisterde aanmerkingen op Rasjied de verhalenverteller maakte. 'Neem me niet kwalijk dat ik het zeg, maar die man van jou,' zei hij dan met zijn dunne zeurstem, 'die loopt met zijn hoofd in de wolken en staat niet met twee benen op de grond. Wat zijn dat voor verhalen? Het leven is geen vertelselboek of feestartikelenwinkel. Al dat plezier leidt nergens toe. Wat heb je nu aan verhalen die niet eens waar zijn?'

Haroen, die ingespannen aan het raam stond te luisteren, besloot dat hij meneer Sengoepa, de man met zo'n hekel aan verhalen en verhalenvertellers, niet aardig vond – hij vond hem helemaal niet aardig.

Wat heb je nu aan verhalen die niet eens waar zijn? De afschuwelijke vraag wilde Haroen niet loslaten. Maar er waren mensen die vonden dat ze wèl iets aan Rasjieds verhalen hadden. Het was toen bijna verkiezingstijd en Hoge Pieten van diverse politieke partijen kwamen met een opgeblazen-kikkerglimlach bij Rasjied smeken om alleen op hùn bijeenkomst zijn verhalen te vertellen. Het was alom bekend dat als je Rasjieds magische tong aan jouw kant kon krijgen, je uit de problemen was. Niemand geloofde ooit een woord van wat een politicus zei, ook al probeerden ze nog zo ijverig de indruk te wekken dat ze de waarheid spraken. (En zo merkte iedereen dan ook dat ze stonden te liegen.) Maar iedereen had het volste vertrouwen in Rasjied, want die gaf direct toe dat alles wat hij vertelde absoluut niet waar was en dat het allemaal aan zijn fantasie was ontsproten. Dus hadden de politici Rasjied nodig om ze aan stemmen te helpen. Ze stonden met glimmende gezichten en valse glimlachjes en zakken met geld in de rij voor zijn deur. Rasjied had het maar voor het kiezen.

Op de dag dat alles verkeerd ging, werd Haroen toen hij van school naar huis liep overvallen door de eerste stortbui van de regentijd.

Het zat zo dat als in de sombere stad de regentijd aanbrak, het leven iets beter te verdragen werd. Er zat in die tijd van het jaar heerlijke zeebrasem voor de kust zodat de mensen even geen sipvis hoefden te eten; en de lucht was koel en schoon, want de regen spoelde het grootste deel van de zwarte rookwolken weg die uit de somberheidsfabrieken kwamen. Haroen Chaliefa vond het heerlijk om in de eerste regen van het jaar tot op zijn huid nat te worden, dus huppelde hij wat rond en werd heerlijk warm doorweekt en hield zijn mond open om de regendruppels op zijn tong te laten ploffen. Toen hij thuiskwam was hij even nat en glanzend als een zeebrasem in de oceaan.

Juffrouw Onieta stond boven op haar balkon te beven als een gelatinepudding en het is dat het regende, anders had Haroen misschien gezien dat ze huilde. Hij liep naar binnen en trof daar Rasjied de verhalenverteller die erbij zat alsof hij zojuist zijn gezicht uit het raam had gestoken, want zijn kleren waren dan wel droog maar zijn ogen en wangen waren doornat.

Haroens moeder, Soraja, was er met meneer Sengoepta van door.

Die ochtend had ze Rasjied om elf uur precies naar Haroens kamer gestuurd om er een paar ontbrekende sokken te zoeken. Even later, toen hij druk aan het zoeken was (Haroen was heel knap in het sokken zoekmaken) hoorde Rasjied met een klap de voordeur dichtslaan en vlak daarop het geluid van een auto in de straat. Toen hij weer in de woonkamer kwam, was zijn vrouw weg en verdween juist met een vaart een taxi om de hoek. 'Ze moet het heel zorgvuldig hebben voorbereid,' bedacht hij. De klok stond nog steeds op slag van elf. Rasjied pakte een hamer en sloeg de klok aan gruzelementen. Daarna vernielde hij alle andere klokken in huis, ook die op Haroens nachtkastje.

Het eerste dat Haroen zei toen hij het bericht van zijn moeders vertrek hoorde was: 'Waarom moest mijn klok óók kapot?'

Soraja had een briefje neergelegd met alle hatelijke dingen die

meneer Sengoepta altijd over Rasjied zei: 'Als jij maar plezier hebt, dan vind je het goed, maar een echte man zou weten dat het leven ernst is. Je hoofd zit vol fantasie, daarom is er geen plaats voor feiten. Meneer Sengoepta heeft geen enkele fantasie. Dat vind ik allang best.' Er was een P.S. 'Zeg tegen Haroen dat ik van hem houd, maar ik kan het niet helpen, ik kan nu niet anders.'

Er drupte regenwater uit Haroens haar op het briefje. 'Wat moet ik dan?' verdedigde Rasjied zich zielig. 'Verhalen vertellen is het enige vak dat ik versta.'

Toen hij zijn vader zo zielig hoorde praten verloor Haroen zijn kalmte en schreeuwde: 'Wat heb je dáár nou aan? *Wat heb je nou aan verhalen die niet eens waar zijn?*'

Rasjied sloeg zijn handen voor zijn gezicht en hilde.

Haroen wilde die woorden terugnemen, ze uit zijn vaders oren trekken en weer in zijn eigen mond stoppen; maar dat kon natuurlijk niet. En daarom gaf hij zichzelf de schuld toen vlak daarna en in de beschamendste omstandigheden die je je maar kunt voorstellen iets Ondenkbars gebeurde:

Rasjied Chaliefa, de Man met de Zeeën van Ideeën, de legenda-
rische Sjah van Blabla, stond voor een reusachtig publiek, deed zijn mond open en merkte dat zijn voorraad verhalen op was.

Toen zijn moeder het huis had verlaten merkte Haroen dat hij nooit erg lang zijn aandacht ergens bij kon houden, niet langer dan elf minuten om precies te zijn. Rasjied ging met hem naar de bioscoop om hem op te vrolijken, maar na precies elf minuten dwaalden Haroens gedachten af en aan het eind van de film had hij geen benul hoe het allemaal was afgelopen en moest hij aan Rasjied vragen of de helden het ten slotte nog van de slechteriken hadden gewonnen. De dag daarop was Haroen keeper in een partijtje straat-hockey van jongens uit de buurt, en nadat hij de eerste elf minuten op briljante wijze een reeks doelpunten had voorkomen, begon hij de zachtste, stomste en meest vernederende ballen door te laten. En zo ging het maar door: zijn gedachten dwaalden naar iets anders af en zijn lichaam bleef achter. Dat gaf nog wel eens proble-